

II

(Muud kui seadusandlikud aktid)

MÄÄRUSED

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) 2018/72,

4. oktoober 2017,

millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2015/751 kaardipõhiste maksetehingute vahendustasude kohta seoses regulatiivsete tehniliste standarditega, millega kehtestatakse nõuded, mida maksekaardiskeemid ja töötlevad üksused peavad järgima, et tagada sõltumatus raamatupidamise, organisatsioonilise struktuuri ja otsuste tegemise protsessi seisukohast

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2015. aasta määrust (EL) 2015/751 kaardipõhiste maksetehingute vahendustasude kohta, ⁽¹⁾ eelkõige selle artikli 7 lõiget 6,

ning arvestades järgmist:

- (1) Selleks et näha ette nõuded, mis tagavad maksekaardiskeemide ja töötlevate üksuste lahususe, on asjakohane kehtestada teatavad tingimused seoses maksekaardiskeemide ja töötlevate üksuste raamatupidamise, organisatsioonilise struktuuri ja otsuste tegemise protsessiga, sõltumata nende õiguslikust vormist.
- (2) Maksekaardiskeemidel ja töötlevatel üksustel peaks olema kehtestatud raamatupidamiskord, mis võimaldab esitada igal aastal finantsteavet eraldi kasumiaruannete kohta, ja selgitavad märkused selle finantsteabe kohta. Need nõuded ei peaks asendama ega muutama maksekaardiskeemide ja töötlevate üksuste suhtes raamatupidamise aastaaruannete kohta kehtivaid raamatupidamise põhimõtteid ega raamatupidamisstandardeid.
- (3) Seetõttu tuleks kindlaks määrata, kuidas sellise aruandluskorra alusel kulusid ja tulusid jaotatakse. Aruandluskord tuleb nõuetekohaselt dokumenteerida, eelkõige seoses maksekaardiskeemide ja töötlevate üksuste vaheliste rahaülekannetega.
- (4) Sõltumatuse tagamiseks peaksid maksekaardiskeemid ja töötlevad üksused esitama finantsteavet vähemalt kord aastas ja selle teabe peaks läbi vaatama sõltumatu audiitor. Finantsteave ja selle läbivaatamise kohta koostatud aruanne peaksid olema pädevatele asutustele taotluse korral kättesaadavad, et neil oleks võimalik tagada sõltumatuse nõuete täitmist.
- (5) Nende maksekaardiskeemide ja töötlevate üksuste tegevus, mis ei ole eraldi juriidilised isikud, tuleb korraldada vähemalt ettevõttesisestes eraldi äriüksustes. Maksekaardiskeemide ja töötlevate üksuste töötajad, sh kõrgem juhtkond, peaksid olema sõltumatud ja asuma eraldi töökohtades, millele on piiratud ja kontrollitud ligipääs. Kõrgema juhtkonna sõltumatuse suurendamiseks olukorras, kui kaks üksust kuuluvad samasse kontserni, ning et hoida ära nn pöördukse efekti, peaks kõrgemal juhtkonnal olema keelatud täita tööülesandeid teise üksuse jaoks vähemalt ühe aasta jooksul pärast seda, kui nad lahkusid üksusest, kelle heaks nad töötasid.

⁽¹⁾ ELT L 123, 19.5.2015, lk 1.

- (6) Maksekaardiskeemide töötajatel peaks olema lubatud täita üksnes ülesandeid, mis on seotud andmetöötlusteenuste väljatöötamise, ajakohastamise või rakendamisega, kui sõltumatuse tagamiseks ette nähtud konkreetset tingimused on täidetud.
- (7) Vältimaks seda, et maksekaardiskeemid ja töötlevad üksused üksteist oma töötajate vahendusel soodsamalt kohtlevad või annavad üksteisele piiratud juurdepääsuga teavet, mida ei ole võimalik saada nende konkurentidel, ei peaks maksekaardiskeemide ja töötlevate üksuste töötajate töötasu otse ega kaudselt põhinema töötlevate üksuste või maksekaardiskeemide tegevuse tulemustel. Tasustamiskord tuleb pädevatele asutustele nende taotlusel täies mahus kättesaadavaks teha.
- (8) On asjakohane ette näha, et kui maksekaardiskeem ja töötlev üksus kuuluvad sama juriidilise isiku või kontserni koosseisu, tuleb töötajatele käesoleva määruse täitmiseks ette nähtud eeskirjad kehtestada tegevusjuhendina koos tõhusate karistuste ja täitemehhanismidega, mis peaksid olema avalikud.
- (9) Maksekaardiskeemidel ja töötlevatel üksustel peaks olema lubatud teenuseid omavahel jagada, tingimusel et selle tulemusel ei jagata nende vahel tundlikku teavet ja et teenuste jagamise tingimused, sh finantstingimused, mille kohaselt teenuseid osutatakse, on nõuetekohaselt dokumenteeritud ühtses dokumendis. See dokument peaks olema pädevatele asutustele kättesaadav, et võimaldada neil tagada sõltumatuse nõuete täitmist. Samuti tuleks kehtestada teabevaldussüsteemi jagamise konkreetset tingimused. Maksekaardiskeemide ja töötlevate üksuste vahel peaks olema keelatud sellise tundliku teabe jagamine, mis võib anda kas maksekaardiskeemile või töötlevale üksusele konkurentsieelise.
- (10) On asjakohane ette näha maksekaardiskeemide ja töötlevate üksuste (nende õiguslikust vormist ja töökorraldusest sõltumata) juhtorganite koosseisu tingimused, et maksekaardiskeemide ja töötlevate üksuste vahelistes otsustusprotsessides tekkida võivaid huvide konflikte oleks võimalik kohaselt maandada. Need tingimused peaksid olema avalikud ja need tuleks pädevatel asutustel läbi vaadata. Lisaks peaksid maksekaardiskeemidel ja töötlevatel üksustel olema eraldi iga-aastased tegevuskavad, mille on heaks kiitnud nende juhtorganid. Iga-aastased tegevuskavad peaksid olema pädevatele asutustele taotluse korral täielikult kättesaadavad, et neil oleks võimalik tagada sõltumatuse nõude täitmist.
- (11) Käesolev määrus põhineb regulatiivsete tehniliste standardite eelnõul, mille Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA) esitas komisjonile.
- (12) EBA on läbi viinud avalikud konsultatsioonid käesoleva määruse aluseks oleva regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu kohta, teinud tasuvusanalüüsi ning küsinud arvamust Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1093/2010 artikli 37 kohaselt loodud pangandussektori sidusrühmade kogult ⁽¹⁾,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesoleva määrusega kehtestatakse nõuded, mida tuleb täita maksekaardiskeemidel ja töötlevatel üksustel, et tagada määruse (EL) 2015/751 artikli 7 lõike 1 punkti a rakendamine.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „juhtorgan“ – maksekaardiskeemi või töötleva üksuse organ, mis on ametisse nimetatud kooskõlas siseriikliku õigusega ning mille pädevuses on üksuse strateegia ja eesmärkide kehtestamine ja tegevuse üldine suunamine ning mis teostab järelevalvet ja kontrolli juhtkonna otsuste tegemise üle, ning millesse kuuluvad isikud, kes üksuse tegevust tegelikult juhivad;

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1093/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Pangandusjärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/78/EÜ (ELT L 331, 15.12.2010, lk 12).

- 2) „kõrgem juhtkond“ – füüsilised isikud maksekaardiskeemis või töötlevas üksuses, kes täidavad tegevjuhtimise alaseid ülesandeid ja vastutavad juhtorgani ees maksekaardiskeemi või töötleva üksuse igapäevase juhtimise eest;
- 3) „tasustamine“ – mis tahes vormis põhi- või muutuvtasu, sealhulgas maksekaardiskeemi või töötleva üksuse poolt või nimel otse töötajatele tehtud makse või antud rahaline või mitterahaline hüvitis;
- 4) „jagatud teenused“ – mis tahes tegevus, ülesanne või teenus, mida teeb, täidab või osutab kas maksekaardiskeemi või töötleva üksuse sisene üksus või eraldi juriidiline isik ja mida tehakse, täidetakse või osutatakse nii maksekaardiskeemi kui ka töötleva üksuse jaoks;
- 5) „kontsern“ – emaettevõtja ja kõik selle tütarettevõtjad, nagu on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/34/EL⁽¹⁾ artikli 2 lõikes 11.

II PEATÜKK

RAAMATUPIDAMISARVESTUS

Artikkel 3

Finantsteave

1. Maksekaardiskeemid ja osalevad töötlevad üksused kehtestavad raamatupidamiskorra, mis võimaldab esitada finantsteavet eraldi kasumiaruannete kohta ja selgitavad märkused selle finantsteabe kohta.
2. Lõikes 1 osutatud finantsteave peab olema kooskõlas kohaldatava raamatupidamistavaga maksekaardiskeemide ja töötlevate üksuste raamatupidamisaruannete koostamiseks.

Artikkel 4

Kulude ja tulude jaotus

1. Artikli 3 lõikes 1 osutatud finantsteave põhineb maksekaardiskeemi ja töötleva üksuse vahelisel kulude ja tulude jaotusel vastavalt järgmistele põhimõtetele:
 - a) kulud ja tulud, mis on vahetult omistatavad töötlemise teenuste osutamisele, jaotatakse töötlevale üksusele;
 - b) kulud ja tulud, mis on vahetult omistatavad maksekaardiskeemile, jaotatakse maksekaardiskeemile;
 - c) kulud ja tulud, mis ei ole vahetult omistatavad töötlemise teenuste osutamisele ega maksekaardiskeemile, jaotatakse vastavalt tegevuspõhisele kuluarvestusele, mille kohaselt jaotatakse kaudsed kulud ja tulud vastavalt tegelikule kasutusele kas töötleva üksuse või maksekaardiskeemi poolt;
 - d) kulud ja tulud, mis ei ole omistatavad ja mida ei saa tegevuspõhise kuluarvestuse alusel jaotada, jaotatakse vastavalt lisamärkuses esitatud meetodile.
2. Lõike 1 punktis d osutatud lisamärkuses tuleb iga selle meetodi alusel jaotatud kulu ja tulu kohta välja tuua:
 - a) jaotuse alus;
 - b) jaotuse põhimõte.

Artikkel 5

Maksekaardiskeemide ja töötlevate üksuste vahel rahaliste vahendite ülekandmise dokumenteerimine

1. Maksekaardiskeemid ja töötlevad üksused peavad esitama selgitavad märkused kõigi artiklis 12 osutatud teenuste osutamise või jagatud teenuste kasutamisega seotud omavaheliste rahaliste vahendite ülekannete kohta. Selgitavates märkustes tuleb välja tuua teenuste hinnad ja tasu, olenemata nendevahelistest mis tahes kohustustest ja töökorraldusest. Selgitavad märkused lisatakse artikli 3 lõikes 1 osutatud finantsteabele.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/34/EL teatavat liiki ettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete, konsolideeritud finantsaruannete ja nendega seotud aruannete kohta ja millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/43/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ (ELT L 182, 29.6.2013, lk 19).

2. Kui maksekaardiskeemid ja töötlevad üksused kuuluvad sama juriidilise isiku või kontserni koosseisu, tuleb lõikes 1 osutatud selgitavates märkustes esitada tõendid selle kohta, et nende vahel osutatud teenuste või jagatud teenuste kasutamise hinnad ja tasud ei erine hindadest ja tasudest, mida samasuguste või sarnaste teenuste eest nõuavad maksekaardiskeemid ja töötlevad üksused, kes ei kuulu sama juriidilise isiku või kontserni koosseisu.

Artikkel 6

Finantsteabe läbivaatamine ja esitamise sagedus

1. Artiklite 3, 4 ja 5 kohaselt esitatud finantsteabe vaatab läbi sõltumatu sertifitseeritud audiitor.
2. Lõikes 1 osutatud läbivaatamine esitatakse aruande vormis, milles peab olema välja toodud:
 - a) usaldusväärne ja õiglane ülevaade maksekaardiskeemide ja töötlevate üksuste esitatud finantsteabe kohta;
 - b) finantsteabe kooskõla ja võrreldavus raamatupidamistavaga maksekaardiskeemide ja töötlevate üksuste raamatupidamisaruannete koostamiseks;
 - c) finantsteabe kooskõla eelmise aasta kulude ja tulude jaotamise korraga või juhul, kui niisugune kooskõla puudub, selgitus selle kohta, miks kulude ja tulude jaotamise korda on muudetud, ja eelmise aasta andmed uuesti esitatuna.
3. Artiklites 3, 4 ja 5 osutatud finantsteave esitatakse lõikes 1 osutatud audiitorile igal aastal ja tehakse taotluse korral täielikult kättesaadavaks pädevatele asutustele koos sõltumatu audiitori aruandega.

III PEATÜKK

ÜLESEHITUS

Artikkel 7

Ülesannete lahusus

Nende maksekaardiskeemid ja töötlevate üksuste tegevus, mis ei ole eraldi juriidilised isikud, tuleb korraldada ettevõttesisestes eraldi äriüksustes.

Artikkel 8

Eraldi töökohad

Nende maksekaardiskeemide ja töötlevate üksuste jaoks, mis asuvad samades ruumides, nähakse ette eraldi töökohad, millele on piiratud ja kontrollitud ligipääs.

Artikkel 9

Kõrgema juhtkonna sõltumatus

Maksekaardiskeemide või maksekaardiskeemi äriüksuse kõrgem juhtkond on töötlevate üksuste või töötleva üksuse äriüksuse kõrgemast juhtkonnast eraldi ja tegutseb iseseisvalt. Maksekaardiskeemide või maksekaardiskeemi äriüksuse kõrgema juhtkonna liikmel ei ole lubatud täita ülesandeid töötlevate üksuste või töötleva üksuse äriüksuse heaks ja vastupidi ühe aasta jooksul pärast seda, kui kõrgema juhtkonna liige üksusest lahkus.

Artikkel 10

Töötajate sõltumatus

1. Maksekaardiskeemide töötajad ei või olla samad kui töötlevate üksuste töötajad.
2. Maksekaardiskeemide ja töötlevate üksuste töötajad võivad täita artiklis 12 osutatud jagatud teenuste osutamisega seotud ülesandeid.

3. Töötleva üksuse töötajad võivad täita ülesandeid seoses kaardipõhiseid maksetehinguid käsitlevate ühtsete eeskirjade, tavade, standardite ja rakendusjuhiste väljatöötamisega, tingimusel et:

- a) ühtsete eeskirjade väljatöötamisega seotud ülesandeid võivad diskrimineerimata täita ka teised töötlevad üksused;
- b) eeskirjade väljatöötamine hõlmab esinduslikku valimit kõigist maksekaardiskeemis osalevatest töötlevatest üksustest.

Artikkel 11

Tasustamine

1. Töötlevad üksused kehtestavad tasustamiskorra, millega ei looda nende töötajatele stiimuleid kohelda maksekaardiskeemi soodsamalt või anda sellele piiratud juurdepääsuga teavet, mida teistel konkurentidel ei ole võimalik saada. Töötlevate üksuste töötajate tasustamiskord peab seega kajastama töötleva üksuse tegevuse tulemusi ega või olla otse ega kaudselt seotud selle maksekaardiskeemi tegevuse tulemustega, kellele töötlev üksus teenuseid osutab.

2. Maksekaardiskeemid kehtestavad tasustamiskorra, millega ei looda nende töötajatele stiimuleid kohelda töötlevat üksust soodsamalt või anda sellele piiratud juurdepääsuga teavet, mida teistel konkurentidel ei ole võimalik saada. Maksekaardiskeemide töötajate tasustamiskord peab seega kajastama maksekaardiskeemide tegevuse tulemusi ega või olla otse ega kaudselt seotud töötleva üksuse tegevuse tulemustega.

3. Lõigetes 1 ja 2 osutatud tasustamiskord tuleb pädevatele asutustele nende taotlusel täies mahus kättesaadavaks teha.

Artikkel 12

Jagatud teenuste kasutamine

1. Maksekaardiskeemid ja töötlevad üksused, kes kasutavad jagatud teenuseid, loetlevad ühtses dokumendis jagatud teenused ja tingimused, sh finantstingimused, mille kohaselt neid teenuseid osutatakse.

2. Lõikes 1 osutatud ühtne dokument tehakse pädevatele asutustele nende taotlusel kättesaadavaks.

Artikkel 13

Jagatud teabehaldussüsteemi kasutamine

Teabehaldussüsteem, mida maksekaardiskeem ja töötlev üksus jagavad, tagab et:

- a) maksekaardiskeemi ja töötleva üksuse töötajate isikud tuvastatakse teabehaldussüsteemi sisenemisel autentimis-menetluse kaudu eraldi;
- b) kasutajatel on ligipääs üksnes teabele, mida neil on õigus käesoleva määruse alusel saada. Elkõige ei ole maksekaardiskeemi töötajatel ligipääsu töötleva üksuse mis tahes tundlikule teabele, millele on osutatud artiklis 14, ja töötleva üksuse töötajatel ei ole ligipääsu maksekaardiskeemi tundlikule teabele.

Artikkel 14

Tundlik teave

Maksekaardiskeemid ja töötlevad üksused ei jaga omavahel sellist tundlikku teavet, mis annab konkurentsieelise kas maksekaardiskeemile või töötlevale üksusele, kui seda teavet ei jagata teiste konkurentidega.

Artikkel 15

Tegevusjuhend

1. Maksekaardiskeemid ja töötlevad üksused, kes kuuluvad sama juriidilise isiku või kontserni koosseisu, töötavad välja ja avaldavad oma veebilehel tegevusjuhendi, kus on välja toodud see, kuidas nende töötajad peavad tegutsema, et tagada kooskõla käesoleva määrusega. Tegevusjuhendis on ette nähtud ka tõhusad mehhanismid määruse täitmise tagamiseks.

2. Tegevusjuhendiga tuleb eelkõige ette näha eeskirjad, hoidmaks ära artiklis 14 osutatud tundliku teabe vahetamist maksekaardiskeemide ja töötlevate üksuste vahel. Tegevusjuhendi vaatab läbi pädev asutus.

IV PEATÜKK

OTSUSTUSPROTSESS

Artikkel 16

Juhtorganite sõltumatus

1. Maksekaardiskeemid ja töötlevad üksused tagavad, et nende juhtorganite koosseis on selline, et maksekaardiskeemide ja töötlevate üksuste vahelistes otsustusprotsessides tekkida võivaid huvide konflikte oleks võimalik maandada, kehtestades muu hulgas selged ja objektiivsed kriteeriumid, mille alusel võib sama isik olla üheaegselt maksekaardiskeemi ja töötleva üksuse juhtorgani liige. Need kriteeriumid avalikustatakse ja need vaatab läbi pädev asutus.

2. Sama juriidilise isiku või kontserni koosseisu kuuluvate maksekaardiskeemide ja töötlevate üksuste juhtorganid kiidavad heaks ja vaatavad korrapäraselt läbi huvide konflikti poliitika, et hallata ja jälgida käesoleva määruse täitmist.

3. Lõike 2 kohaldamisel ja juhul, kui lubatud on liikmesus nii maksekaardiskeemi kui ka töötleva üksuse juhtorganis, tuleb maksekaardiskeemidel ja töötlevatel üksustel ette näha:

- a) eraldi juhtorgan, mis teeb otsuseid maksekaardiskeemi tegevuse kohta, v.a artiklis 12 osutatud jagatud teenused, ja mis moodustatakse nendest juhtorgani liikmetest, kes ei tee töötlemistegevusega seotud tegevjuhtimise alaseid otsuseid. Need liikmed annavad juhtorganile nõu maksekaardiskeemi strateegia kohta kooskõlas käesoleva määrusega ja aitavad juhtorganil jälgida selle strateegia rakendamist kõrgema juhtkonna poolt;
- b) eraldi juhtorgan, mis teeb otsuseid töötlemistegevuse kohta, v.a artiklis 12 osutatud jagatud teenused, ja mis moodustatakse nendest juhtorgani liikmetest, kes ei tee maksekaardiskeemi tegevusega seotud tegevjuhtimise alaseid otsuseid. Need liikmed annavad juhtorganile nõu töötleva üksuse strateegia kohta kooskõlas käesoleva määrusega ja aitavad juhtorganil jälgida selle strateegia rakendamist kõrgema juhtkonna poolt;
- c) maksekaardiskeemi äriüksuse või töötleva üksuse äriüksuse kõrgema juhtkonna poolt juhtorganile tehtava aruandluse sõltumatu ahel.

4. Lõike 3 kohaselt kehtestatud töökorraldus tehakse pädevatele asutustele nende taotlusel kättesaadavaks.

5. Juhtorganile jääb üldine vastutus tagada kooskõla käesoleva määrusega.

Artikkel 17

Iga-aastase tegevuskava sõltumatus

1. Maksekaardiskeemidel ja töötlevatel üksustel on eraldi iga-aastane tegevuskava, kus on kindlaks määratud eelarve, sh kapitali- ja tegevuskulud ning võimalikud volitused nende kulude osas kohustusi võtta, mis esitatakse heakskiitmiseks vastavale juhtorganile või vajaduse korral artiklis 16 osutatud juhtorganile.

2. Tegevuskava tehakse pädevatele asutustele nende taotlusel täies mahus kättesaadavaks.

V PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 18

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 4. oktoober 2017

Komisjoni nimel
president
Jean-Claude JUNCKER
